Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
Stas fB

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Evaluatie fiscale ondernemerschapsregelingen

Datum
4 juni 2024

Notanummer
2024-0000340573

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief
2. Evaluatierapport

Aanleiding

Wij hebben van onderzoeksbureaus SEO en Dialogic het evaluatierapport over de fiscale ondernemerschapsregelingen ontvangen. Voor verzending aan de Tweede Kamer hebben wij een concept-aanbiedingsbrief opgesteld.

06.06.24

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het verzenden van de evaluatie van de fiscale ondernemerschapsregelingen met begeleidende Kamerbrief? Indien akkoord, kunt u de Kamerbrief ondertekenen. ja
- De brief ligt parallel voor bij de minister van Economische Zaken en Klimaat. We verwachten daar geen opmerkingen van. ok
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Omlijnde delen worden voorafgaand aan de openbaarmaking onzichtbaar gemaakt. ja

Kernpunten

- Afgelopen half jaar is er een evaluatie geweest van de fiscale ondernemerschapsregelingen. Het gaat hierbij om de volgende regelingen: zelfstandigenaftrek, startersaftrek, startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid, willekeurige afschrijving starters, MKB-winstvrijstelling, tbs-vrijstelling, stakingsaftrek en de meewerkaftrek.
- De evaluatie is uitgevoerd door onderzoeksbureaus SEO en Dialogic in opdracht van het ministerie van Financiën en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
- Uit de evaluatie blijkt dat de fiscale ondernemerschapsregelingen (zeer) beperkt doeltreffend zijn in relatie tot het overkoepelende doel van de regelingen: het realiseren van maatschappelijke spill-overs via het stimuleren van ondernemerschap.
- Het is lastig gebleken om harde conclusies te trekken over de doelmatigheid van de regelingen. Wel wordt geconcludeerd dat het budgettair beslag van de meeste regelingen relatief groot is in relatie tot de beperkte doeltreffendheid. Daarnaast zorgt een deel van de regelingen voor negatieve neveneffecten, zoals verstoring van arbeidsmarktkeuzes en hogere socialezekerheidskosten.

Toelichting

Aanvullende informatie over het onderzoek

- Een groot deel van deze regelingen is ook geëvalueerd in 2017 (ook door SEO). Ook de vorige evaluatie was kritisch over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regelingen.
- In de nieuwe evaluatie is meer ingezoomd op de doeltreffendheid van de regelingen door te toetsen of gebruik van de regelingen gerelateerd is aan het genereren van maatschappelijke spill-overs. Daar is invulling aan gegeven door te onderzoeken of ib-ondernemers investeren, innoveren en/of werkgelegenheid creëren.
- Uit microdata van het CBS blijkt dat het aantal ondernemers dat voldoet aan tenminste één van deze doelen is gedaald van bijna 30% in 2010 naar minder dan 20% in 2021.
- Verder is in een enquête onder 1.000 ib-ondernemer onder andere gevraagd wat zij zouden doen als de zelfstandigenaftrek of de mkb-winstvrijstelling zou worden afgeschaft. Hieruit volgt dat maximaal 1 op de 12 ib-ondernemers in dat geval stopt met ondernemen om vervolgens in loondienst te gaan.

Conclusies per regeling

- Over de MKB-winstvrijstelling en de tbs-vrijstelling wordt geconcludeerd dat deze regelingen wel doeltreffend zijn in het realiseren van globaal evenwicht (tussen de ib-ondernemer en dga en tussen de ib-ondernemer en de resultaatgenieter respectievelijk).
- De vragen uit het toetsingskader fiscale regeling zijn voor elke regeling afzonderlijk beantwoord. Hieruit volgt dat voor twee regelingen (de meewerkaftrek en de stakingsaftrek) een legitiem doel ontbreekt.
- Over de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid wordt geconcludeerd dat deze regeling waarschijnlijk bepekt doeltreffend is. Door de gerichtheid van deze regeling is de uitvoering wel bewerkelijker.

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
N.v.t.